

Sygn. akt I CSK 146/22

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z wniosku B. M. G., A. M. S., W. T. Ż.
z udziałem P. spółki akcyjnej w L.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 kwietnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyń
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 18 listopada 2020 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza solidarnie od wnioskodawczyń na rzecz uczestnika postępowania kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawczyń B. M. G., A.M. S. i W. T. Ż. od postanowienia Sądu Okręgowego w B. z dnia 18 listopada 2020 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek

umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżące oparte na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Zdaniem skarżących w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w postaci konieczności odpowiedzi na pytania: 1) czy przedsiębiorcy przesyłowemu obejmującemu w posiadanie cudzą nieruchomość na podstawie decyzji administracyjnej wydanej w trybie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (Tekst jedn. Dz. U. 1974, Nr 10, poz. 64 ze zm., uchylona z dniem 1 sierpnia 1985 r., dalej ustawa z dnia 12 marca 1958 r.), można przypisać dobrą wiarę jako posiadaczowi służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, w sytuacji, kiedy wydana decyzja administracyjna (decyzja wywłaszczeniowa) nie konkretyzowała terenu, przez który przechodzi linia elektroenergetyczna; 2) czy przedsiębiorcy przesyłowemu, obejmującemu w posiadanie cudzą nieruchomość na podstawie decyzji administracyjnej wydanej w trybie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. można przypisać dobrą wiarę jako posiadaczowi służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu,

w sytuacji, kiedy wydana decyzja administracyjna (decyzja wywłaszczeniowa) nie konkretyzowała terenu, przez który przechodzi linia elektroenergetyczna, a mimo wszystko przedsiębiorstwo przesyłowe na podstawie tej decyzji wybudowało linię energetyczną wysokiego napięcia 110Kv, przebiegającą bezpośrednio nad budynkiem mieszkalnym, narażając właścicieli na utratę życia lub zdrowia.

Sformułowane przez skarżące wątpliwości nie odpowiadają założeniom przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dla rozumienia przesłanki istotnego zagadnienia prawnego. Problematyka dotycząca wydania decyzji administracyjnej na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. w kontekście przesłanek warunkujących ustanowienie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu była przedmiotem wyjaśnień Sądu Najwyższego. Nie zachodzi potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym zakresie (zob. np. uchwała Sądu Najwyższego składu siedmiu sędziów z dnia 8 kwietnia 2014 r., III CZP 87/13, OSNC 2014, Nr 7-8, poz. 68; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2008 r., I CSK 171/08, OSNC 2010, Nr 1, poz. 15). Podkreślić należy, że kwestia związana istnieniem dobrej bądź złej wiary posiadacza służebności oceniania jest przez sąd *ad casum*, w okolicznościach konkretnej sprawy. Bogactwo stanów faktycznych, implikujące niuansowanie oceny prawnej w tego rodzaju sprawach nie stanowi problemu prawnego powstałego na tle konkretnych przepisów prawa, których rozstrzygnięcie niezbędne dla sprawy, stwarza realne i poważne trudności, przekraczające poziom występujący zwykle w przypadku każdego procesu decyzyjnego sądu orzekającego w konkretnej sprawie. Wyartykułowane w uzasadnieniu wniosku kwestie nie mają charakteru abstrakcyjnego i uniwersalnego, lecz są osadzone w okolicznościach sprawy, której dotyczą i są pytaniem w tej właśnie sprawie. Argumentacja skarżących jest jednostronna i sprowadza się do przedstawienia własnego poglądu, pozostającego w opozycji do stanowiska, wyrażonego przez Sąd Okręgowy w zaskarżonym postanowieniu. Skarżące, powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, polemizują z dokonaną przez Sąd drugiej instancji oceną faktyczną i prawną, zarzucając, że błędnie on uznał, iż poprzednik prawny uczestnika postępowania w momencie obejmowania w posiadanie nieruchomości skarżących pozostawał w dobrej wierze co do przysługującego mu prawa względem nieruchomości skarżących. W istocie skarżące nie formułują wątpliwości na tle przepisów prawa materialnego, a kwestionują ustalenia faktyczne i ocenę dowodów, poczynione przez Sąd Okręgowy, którymi Sąd Najwyższy jest

związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Nie ma zatem argumentów wskazujących na konieczność wypracowania reguł dotychczas nieomówionych w orzecznictwie i doktrynie.

Oparcie zaś wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Zdaniem skarżących zachodzi oczywista zasadność skargi z uwagi na to, że wskutek wydania przez Sąd drugiej instancji wyroku doszło do zaburzenia poczucia sprawiedliwości. Podniosły, że Sąd Okręgowy bezpodstawnie przyjął, że w analizowanej sprawie uczestnik postępowania pozostawał w dobrej wierze co do przysługującego mu prawa względem nieruchomości skarżących, pomimo nielegitymowania się stosowną umową, sporządzoną w formie aktu notarialnego ani decyzją administracyjną, akcentując, że nie sposób przyjąć, że przedsiębiorca przesyłowy nie legitymując się decyzją administracyjną wydaną w trybie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r., wkraczając na nieruchomość, do której *nota bene* nie przysługuje mu żaden tytuł prawny, wykonuje swoje prawo w dobrej wierze.

Zauważyć należy, że kwestię związaną z przyjęciem przez Sąd Okręgowy dobrej wiary poprzednika prawnego uczestnika postępowania skarżące przedstawiają jednocześnie jako zagadnienie prawne i jako oczywistą zasadność skargi. Tymczasem nie jest możliwe jednoczesne wykazywanie, że w sprawie istnieje istotne zagadnienie prawne i że skarga oparta na naruszeniu tego przepisu jest oczywiście uzasadniona. Albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i związku z tym, ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi istotne wątpliwości prawne, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, niepubl. i z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, niepubl.). Abstrahując od tego, uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przekonuje, że doszło w niniejszej sprawie do rażącego naruszenia prawa, które skutkowałoby oczywistym uzasadnieniem skargi w ustalonym stanie faktycznym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że dla przyjęcia dobrej lub złej wiary posiadacza decydująca jest chwila objęcia

przez niego posiadania nieruchomości (służebności). (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2008 r., I CSK 171/08, niepubl.). Z lektury motywów zaskarżonego orzeczenia wynika, że Sąd drugiej instancji, mając na uwadze okoliczności sprawy, uznał, iż poprzednik prawny uczestnika postępowania w momencie obejmowania w posiadanie nieruchomości skarżących był w usprawiedliwionym przekonaniu, że obejmuje ją w ramach decyzji wywłaszczeniowej z dnia 10 lutego 1982 r. Stan mylnego ale usprawiedliwionego przekonania o przysługiwaniu prawa do korzystania istniał aż do dnia 13 lipca 2017 r., tj. wydania przez Sąd Rejonowy w B. postanowienia w sprawie KW BI (...). Istota zarzutów, z którymi skarżące wiążą jej oczywistą zasadność, polega na zakwestionowaniu poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych i oceny dowodów, co jest niedopuszczalne. Analiza zatem wniosku na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi do oceny, iż Sąd Okręgowy ferując postanowienie dopuścił się kardynalnych błędów, w stopniu przemawiającym za oczywistą zasadnością skargi.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c.